

De Eindtijd en counseling
Ontmaskering van de geest
in de tegenwoordige zelfzuchtige wereld

**Ik waardeer het als mensen mij eerlijk
vragen of ik niet van mijn 'padje' af ben**

**Kun je Gods wil kennen
in een postmoderne tijd?**

Contemplatief gebed
geworteld in een heidense opvatting over God

Wat zegt de Bijbel ons over licht?

VOORAF

Beste Lezer,

Voor u ligt weer een nieuwe publicatie van Bijbel & Onderwijs. Het hoofdartikel gaat over de duistere kant van Christelijke counseling dat breed in vele kerken en organisaties wordt aangetroffen. De verschuiving van zondebesef als dader naar de rol als slachtoffer vanuit een ander evangelie is diep binnengedrongen in de Christelijke wereld. Dit is het eerste deel van een serie over dit onderwerp.

Verder treft u een mooie samenvatting van het kinderwerk in de Bijlmer waar Ed en Nel Huisman, al jaren lezer van B&O, zo lang bij betrokken zijn geweest. Ze hebben vrucht op hun kinderevangelisatiewerk mogen zien zoals een motoragent die riep: Oom Ed kent u mij nog van de kinderclub? Wat zou er van deze jongen terechtgekomen zijn zonder kinderclub?

In de overdenking van Tjitske Meijer zien we dat we ons licht moeten laten schijnen. Zij beschrijft een gemeente waar soms nauwelijks genoeg licht is om in je Bijbel te lezen. In steeds meer opkomende laagdrempelige gemeentes gaat men meestal uit van de oude mens. Je mag zijn wie je bent en je hoeft niet te veranderen. Het woord "bekering" wordt dan niet veel meer genoemd. Recent heeft Kees Kraayenoord (twaalf jaar na de oprichting van zijn eerste Mozaïek gemeente) hierover gezegd dat je niet alleen radicaal welkom bent, maar dat het daar niet bij moet blijven. Bekering en radicale navolging van Jezus mogen (?) weer terugkomen, zegt hij. Wordt de drempel dan iets minder laag? Helaas niet want in zijn gemeente en ook in steeds meer andere evangelische gemeenten wordt de leer van de wedergeboorte door de doop (verlossing vindt plaats bij en door de (volwassen)waterdoop die naar behoren wordt toegediend) verkondigd. Zonder het geloof geen doop en geen rotsvast fundament.

Met toestemming hebben wij een interview met Astrid Bokhorst overgenomen. Zij is schrijfster van het boek *Hoopvol Vrouw Zijn*. Ze spreekt over dit thema in verschillende gemeenten en krijgt een goede response. Een boek dat veel vrouwen, en die zijn er genoeg onder onze lezers, zal aanspreken. Een leuk moederdaggeschenk? Vader zal er ook nieuwsgierig in willen neuzen...

Wij wensen u veel leesplezier en hopen dat u door deze artikelen nog steviger op de rots staat en uw huis bouwt.

Gods zegen,

Irene Matzken,
secretaris Bijbel & Onderwijs

INHOUD

Eindtijd en counseling, ontmaskering van de geest in de tegenwoordige zelfzuchtige wereld	3
Ik waardeer het als mensen mij eerlijk vragen of ik niet van mijn 'padje' af ben.	8
Kun je Gods wil kennen in een postmoderne tijd?	10
Klassiek gezin	10
Wat zegt de Bijbel ons over licht	11
Contemplatief gebed geworteld in een heidense opvatting over God	12
Bijbel Onderwijs in de Bijlmer	14

COLOFON

B&O Publicatie

Uitgave: stichting Bijbel & Onderwijs
Kwartaal 2, april 2024

Periodiek voor donateurs van stichting Bijbel & Onderwijs.

Bestuur

mevr. drs. I. Matzken MA, ing. ing. W. van der Meer, L. Snijder

Aan dit nummer werkten mee

Ed en Nel Huisman, I. Matzken, W. van der Meer, T. Meijer

Redactie

Bestuur

Redactie- en correspondentieadres

Glorie van Hollandgaarde 6
3824 ZM Amersfoort
Tel. 033 2013 165

E-mail: info@bijbelenonderwijs.nl
secretaris@bijbelenonderwijs.nl
Website: www.bijbelenonderwijs.nl

Overname van artikelen is alleen toegestaan met schriftelijke toestemming van de redactie.

Testament

Wilt u onze stichting testamentair gedenken? De ten naamstelling dient te luiden: stichting Bijbel & Onderwijs te Amersfoort. De stichting bezit rechtsgeldigheid en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, dossiernummer 40507771

IBAN nr. NL67INGB0000824575
BIC nr. INGBNL2A

Vormgeving en drukwerk:

WoodyDesign, Veenendaal

info@bijbelenonderwijs.nl
www.bijbelenonderwijs.nl

COUNSELING UIT DE DIEPTE

DE EINDTIJD EN COUNSELING

Ontmaskering van de geest in de tegenwoordige zelfzuchtige wereld

Inleiding

Rob Matzken, schreef in 1993 het boek *Charisma uit de diepte - Oorzaken en gevolgen van het moderne pastoraat*. Anderen als Dave Hunt en Jay E. Adams hadden in de Engelstalige wereld daar ook voor gewaarschuwd. Deze waarschuwing was niet voor niets, maar velen hadden dovemans oren. Ik wil in een aantal artikelen dit jaar met u als lezer kijken naar:

- **Waarom het moderne pastoraat kwam opzetten?**
- **Welke niet Christelijke bronnen hierachter zitten?**
- **Welke bekende namen op het Christelijk erf hebben dit gedachtegoed binnen de kerkelijke gemeenten en organisaties binnengebracht?**
- **Welke vruchten heeft dit in hun eigen leven en op het kerkelijk erf gebracht?**

Het is belangrijk om zelf te kunnen onderscheiden in uw eigen situatie om zo een gelukkig en godvruchtig leven te kunnen leiden, waarbij u anderen werkelijk kunt helpen zoals God dat bedoeld heeft.

Ik beseft dat dit thema al snel als controversieel wordt ervaren. Er is een geestelijke strijd gaande zodra je met dit thema aan de slag gaat en daarom is het zo belangrijk. Als medeorganisator van een conferentie over pastoraat in bewogen tijden (1) duurde het niet lang of op 8 december 2023 begon de discussie in het Reformatorisch Dagblad onder de titel *Ga als christen niet te snel naar een onchristelijke psychiater*. Ik ga daarbij nog een stap verder, want ik wil u ook alert maken voor de Christelijke psychiater. Bijbel & Onderwijs is geen opiniërende stichting, maar een verkondigende stichting die helder Bijbels licht wil laten schijnen. Want zegt onze Heiland niet zelf: **U bent het licht van de wereld?** (Mattheüs 5:14). Ik zal mij zoveel mogelijk weghouden van 'naming and

shaming', maar zal af en toe toch namen noemen waarbij ik zoveel mogelijk uit betrouwbare bronnen en ook uit eigen ervaring zal putten. We zullen nu eerst een Bijbels kader plaatsen.

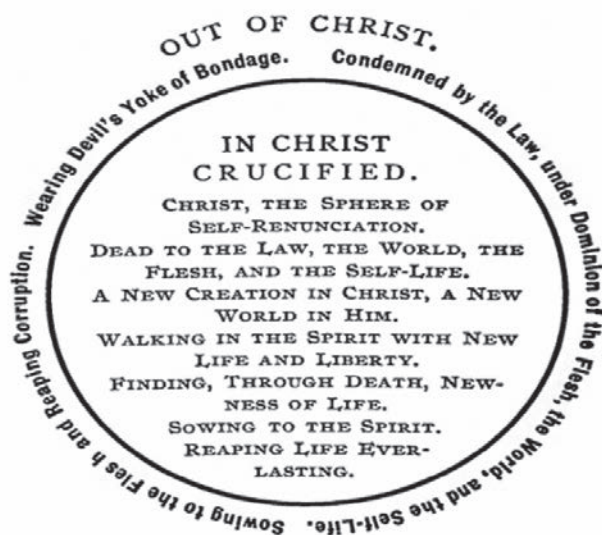
De nieuwe mens in Christus.

In het vorige nummer schreef ik over Godsbeeld, mensbeeld en zelfbeeld. De mens, Adam, is door God geschapen naar Zijn beeld. We zijn niet alleen uit Hem, maar óók tot Hem, of vóór Hem. Onze eindbestemming ligt dus in onze relatie met Christus, zoals Paulus in de Kolossenzenbrief schrijft. Uiteindelijk is er maar één oplossing voor de zonde en dat is de dood. Door de zonde is de vergankelijkheid in de wereld gekomen, waardoor alles tot een einde komt. Wij zullen allen sterven, dat is ons lot als gevolg van de zondeval. Nu is Christus, door zijn komst in de wereld en zijn sterven aan het kruis, voor ons de dood ingegaan.

In Markus 10 vanaf vers 35 staat een interessant gesprek tussen Jakobus en Johannes met Christus. Ze spreken Hem aan als Meester en vragen Hem te mogen zitten aan Zijn rechter- en linkerzijde in zijn heerlijkheid. Jezus antwoordt hun dat ze niet weten wat ze vragen en stelt hun een tegenvraag: **'Kunt u de beker drinken, die Ik drink, of met de doop gedoopt worden, waarmede Ik gedoopt word?'** (Markus 10:38) De twee discipelen antwoorden dan bevestigend. Je zou verwachten dat Jezus hen weer terechtwijst maar dat gebeurt niet! Jezus bevestigt hen: **'De beker die Ik drink, zult gij drinken en met de doop, waarmede ik gedoopt word, zult gij gedoopt worden,'** (Markus 10:39) Hij spreekt hier van zijn sterven aan het kruis. Hij heeft daarvoor onverbloemd gesproken in de derde aankondiging van zijn lijden (Markus 10:31b-34) en staat voor de intocht in Jeruzalem (Markus 11). Hij zegt niet dat ze het alleen maar zullen zien of meemaken, maar dat ze 'de beker zullen drinken' en met 'de doop waarmee hij gedoopt wordt' gedoopt zullen worden. Dit is een identificatie, een diepe erva-

ring, een werkelijkheid waar Hij hen in binnenbrengt. Met Christus te sterven en met hem op te staan, zoals één doop dat tot uitdrukking brengt. Lees Romeinen 6:3-4, Galaten 2:20 en Efeze 2:12 maar. Durft u te zeggen dat u deze beker gedronken hebt, ja drinkt en dat u met Hem gestorven, begraven en opgestaan bent? Niet meer mijn ik maar Christus leeft in mij. In dit Engelstalig plaatje staat dit mooi samengevat:

SUMMARY OF TEACHING IN EPISTLE
TO THE GALATIANS.

A.T. Pierson - In Christ Jesus

Als dit uw werkelijkheid is, uw ervaring dan leeft u het normale Christelijke leven en zult u begrijpen wat ik hierna ga schrijven. Wij roemen in het kruis van onze Here Jezus Christus, door wie de wereld mij gekruisigd is en ik der wereld (Galaten 6:14). Als dit niet uw leven is dan zult u waarschijnlijk aanstoot nemen aan wat ik hierna ga schrijven. Wij hebben niet de geest der wereld ontvangen maar de Geest uit God (1 Korinthe 2:12).

Wij zullen nu eerst kort kijken naar wat de geest der wereld gebracht heeft door te kijken naar twee grondleggers van de moderne psychologie Sigmund Freud en Alfred Adler (2).

Sigmund Freud (1856-1939)

Omdat Christelijke counseling heeft geprobeerd de moderne psychologie met de Bijbelse zielzorg te integreren, moeten we een paar hoofdgedachten van Freud als grondlegger van de psychologie bespreken. Freud ging in zijn concept uit van het onderbewustzijn. Een geestelijke laag waarvan de mens zich dus niet bewust is. De Christelijke psycholoog, Larry Crabb, wij zullen hem in een vervolgartikel behandelen, neemt zondermeer dit concept over van Freud en noemt deze zelfs uitdagend en waardevol door bepaalde elementen uit de menselijke persoonlijkheid te erkennen die theologen niet hebben opge-

merkt (Understanding People 1987 p.215ev).

Andere Christelijke psychiaters Minirth en Meijers staan in dezelfde lijn en denken Freuds concept te kunnen baseren op Jeremia 17:9: **'Arglistig is het hart, boven alles, ja, ongeneeslijk is het, wie kan het kennen?'** Dat zullen we vaker zien, dat de Bijbel verkeerd wordt uitgelegd door Christelijke psychiaters. Jeremia schrijft juist in dit hoofdstuk dat degene die de HERE verlaten beschaamd zullen worden, wie afwijken zullen in de aarde geschreven worden omdat zij de bron van levend water, de HERE, verlieten (Jeremia 17:13). Jezus haalt notabene dit vers aan in Johannes 8:6 bij de overspelige vrouw dat door velen verkeerd uitgelegd wordt. Namelijk dat we niet mogen oordelen terwijl Jezus zelf, door deze aanhaling, een ernstige waarschuwing geeft aan de farizeeën dat als zij Christus als bron van levend water niet erkennen, ze in de aarde geschreven zullen worden. Ze zullen omkomen. **Deze ernstige waarschuwing geldt ook voor al degene die Christus werk loochenen en in counseling hun patiënten van andere bronnen laten drinken.**

In Freuds concept beheerst dit onderbewuste voor een groot gedeelte het menselijk gedrag. Door te putten uit de troebele waterbronnen van het onderbewuste, probeerde hij een uitweg aan te leggen. Met name de seksuele begeerten uit het onderbewuste hadden zijn grote belangstelling. Centraal in zijn denken was zijn vijandigheid t.a.v. de Christelijke moraal en het Christelijk geloof. Als een 'Messias' gaf hij zijn visie door aan zijn volgelingen.

Freud Museum London: bureau van Freud

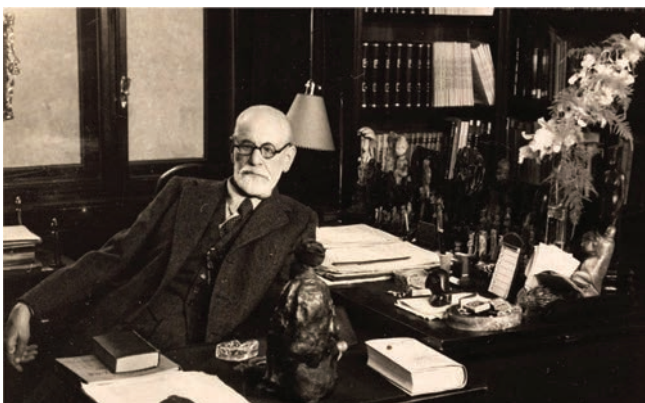
Minder bekend is dat Freud cocaïne gebruikte en grote interesse had in het occultisme. Tussen 1884-1887 gebruikte hij regelmatig cocaïne, soms in grote doses. Schrijver Paul Vitz (1935-) (3) heeft hierover gepubliceerd. David Bakan een andere hoogleraar psychologie laat in zijn boek *Sigmund Freud and the Jewish Mystical tradition* (4) zien dat Freuds gedachtegoed aansluit bij de mystieke Joodse Kabbala en dat hij zich omringde met elk afgodsbeeld waar hij de hand op kon leggen. Tijdens toespraken had hij er vaak één in zijn hand en zijn studeer- en behandelkamer stonden vol met afgodsbeelden. In 1892 publi-

ceerde Freud over de succesvolle behandeling met hypnose. De onderzoeker Peter Swales schrijft zelfs over een pakt die Freud met de duivel gesloten zou hebben. Dit in analogie van Faust van Goethe. Freud identificeerde zich gedurende zijn leven met de anti-christ en met de duivel:

Bij Freud zien we de volgende gedachtegang:

1. De bron van zonde zit in God,
2. Freud ontwikkelt een eigen doctrine van het kwaad,
3. De Heilige Zonde, door te zondigen komt de verlossing in de wereld.

Het grote gevaar bij Freud zat niet alleen in zijn theorie en technieken, waarbij de inspiratie uit het rijk der duisternis kwam, maar vooral in de rol van de therapeut. Het onderbewuste komt niet vrijwillig aan de oppervlakte maar heeft de psychotherapeut nodig die door gebruik te maken van vrije associatie, droomuitlegging, hypnose, verdrongen ervaringen en herinneringen terug kan halen en 'genezen'. Ik kom daarop terug bij de bespreking van een aantal Christelijke psychologen. De exclusieve rol van de therapeut, alleen hij heeft toegang tot de geheime kennis in het onderbewuste van de patiënt, en dat maakt hem 'almachtig'. Ook nu nog zien we soms in de psychiatrische zorg dat kinderen van hun ouders worden 'losgekoppeld'. Ouders mogen niet bij het gesprek aanwezig zijn tot het verbieden van contact omdat alleen zo er genezing kan plaats vinden. Al in 1995 schreef professor Frederick Crews het boek *The Memory Wars* waarin hij de theorie van Freud ontmantelde. Er doken steeds meer 'misbruikslachtoffers' op die na psychotherapie verhalen vertelden, die op zijn best totaal verzonnen waren, maar grote schade deden aan ouders of andere familieleden in een gezin. Crews werd één van de grootste critici van Freud en in 2017 schreef hij *Freud: The Making of an Illusion*.

Freud in zijn kantoor, let op de beelden achter hem

Vanuit Christelijk perspectief kunnen we concluderen dat het Freuds missie was om het Bijbelse evangelie om te keren, hetgeen ons niet hoeft te verbazen gezien zijn occulte belangstelling. De Bijbel leert ons dat de mens is geschapen naar Gods beeld en verant-

woording schuldig is aan God voor zijn gedachten, woorden en daden. **Freuds theorie van het onderbewuste als verklaring voor het gedrag heeft het fundament gelegd voor het slachtoffer denken want we zijn allen slachtoffer van ons onderbewuste. Verder heeft Freud het fundament onder het denken gelegd dat de therapeut, hij alleen, in staat is ons gedrag te begrijpen en een 'deur van verlossing' te vinden uit de diepe pijn van het onderbewuste.**

De Bijbel leert echter dat de geest van de mens alleen weet wat in zijn eigen geest is en dat Gods Geest door Christus ons kan verlichten en dat Hij ons daarnaar behandelt. (1 Korinthe 2:11, 2 Kronieken 6:30, Mattheüs 9:4, Jeremia 17:9-10 en Hebréeën 4:12). Freuds theorie en veel (psycho)therapie fixeert ons op onszelf, ontkenst de zonde en i.p.v. een werkelijke oplossing te bieden, helpt zij ons met onszelf en de consequenties van onze zonde te leven. Zij fixeert de zondaar in zijn zonde. De oude mens blijft bestaan, ja wordt gekoesterd. Herkent u dat uit pastorale gesprekken? Altijd wordt de schuld in het verleden gelegd en bij iemand anders. De Bijbel leert dat ieder mens gebonden is aan zijn zonde, niet aan zijn onderbewuste. Zonde komt uit ons hart voort. Wij kiezen voor de zonde door onze verlangens en lusten te volgen. De Bijbelse oplossing is het kruis van Christus, waardoor onze oude mens mede gekruisigd is opdat aan het lichaam der zonde zijn kracht ontnomen zou worden zodat we niet langer slaven van de zonde zijn (Romeinen 6:6). Wij zijn dood voor de zonde maar levend voor God in Christus Jezus (Romeinen 6:11).

Alfred Adler (1870-1937)

Adler werkte aanvankelijk in dezelfde groep samen met Freud maar na onenigheid scheidde hij zich af en ontwikkelde zijn eigen therapie. Hij ging uit van de gedachte dat het leven geen doel heeft (in navolging van Nietzsche) maar wel betekenisvol kan zijn mits de individu dit zelf kiest. Ieder mens is ontoereikend, gebrekkig, ondermaats maar moet tot een positie van kracht komen. In zijn kracht staan. Hij noemde zijn stroming Individuele Psychologie en ging ervan uit dat ieder mens op zoek is naar een betekenisvol leven. De Britse Pinkstervoorganger Selwyn Hughes (5) bevestigt in zijn boek (*Christ empowered living*, p.125) dat zijn counseling gebaseerd is op Adler. Adler stelt dat wij onze kinderdromen die zich al vroeg, tot een jaar of 5 in ons vastzetten, proberen te realiseren maar dat dit de meesten niet lukt. Zijn therapie richt zich soms op het neutraliseren van verstorende invloeden maar meestal op het helpen van het vinden van een nieuwe droom, een nieuw doel, een zelfbeeld dat gelukkiger maakt. Ik ken positieve Christenen die in een zegenrijke, door God gegeven, dienst staan maar die op advies van een Christelijke

psychiater een sab-batical nemen om een nieuwe uitdaging, een nieuwe droom te zoeken. Meestal raken ze het spoor bijster en in veel gevallen laten ze een organisatie in verwarring achter. Op hun online gepubliceerde CV geven ze zichzelf een pluim voor hetgeen ze bereikt hebben.

Alfred Adler, SCIENCE PHOTO LIBRARY

Adler is ook de grondlegger van het 'minderwaardigheidscomplex', een overweldigend gevoel dat ontstaat in de kinderjaren door een verkeerde opvoeding waarbij de oorzaak ligt bij de opvoeder (met name de ouders maar ook de school of kerk). Ieder kind/mens streeft volgens Adler naar superioriteit. Een gedachte die bij Nietzsche vandaan komt. Hij heeft daarmee de grond gelegd voor zelfacceptatie, zelfverwerkelijking, jezelf opnieuw uitvinden (self-creation). Dit concept is verder uitgewerkt bij de van Joodse komaf Abraham Maslow en de uit Christelijke huize komende Carl Rogers. Beiden worden gezien als de grondleggers van de humanistische psychologie. Beiden zal ik in het volgende deel van mijn serie bespreken. Ik kan al wel verklappen dat Maslow uitkwam bij de New Age en dat bij Carl Rogers een omgekeerde bekering plaats vond van opleiding tot voorganger tot atheïstische psychotherapeut. Adler en ook de laatst twee genoemden borduurden voort op de dieptepsychologie en het onderbewuste. Volgens Adler zijn we allen slachtoffer vanuit onze jeugd en daarom niet verantwoordelijk voor onze daden.

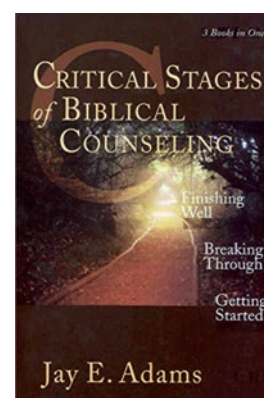
Hoe kwam counseling de kerk binnen?

De psychologie ontstond in Europa. Met name door de eerste wereldoorlog waren er veel gewonde maar ook getraumatiseerde soldaten. In het verlengde van de medische zorg richtte men zich ook op behandeling van deze soldaten. Gezien de grote aantallen was het onmogelijk om vanuit de kerk door geestelijken allen zielzorg te geven. Daarbij kwam nog de ontkerkelijkheid die in gang was gezet na kritiek op het Schriftgezag van de Bijbel. Na de tweede wereldoorlog stonden veel voorgangers in de V.S. onder druk van de psychotherapie industrie waarin zij ervoeren onvoldoende getraind te zijn om antwoorden te geven op moderne vragen. Ook de toename van het aantal echtscheidingen brachten veel mensen in zorg en depressie. Dit ondanks een schier eindeloze positieve economische ontwikkeling. In 1961 gaf Dr. John G. Finch een aantal lezingen op het Fuller Theological

Seminary. Deze Bijbelschool, opgericht in 1947, was al snel ten prooi gevallen aan liberale theologie. De lezingen over de theologische en psychologische dimensies van het mens-zijn waarbij hij benadrukte de integratie van Christelijk geloof met de psychologie, werden dan ook warm ontvangen en pasten in het beeld van Fuller voor een sociaal evangelie. Een aantal experts werden aangesteld en in 1965 startte de opleiding klinische psychologie. Fuller kreeg een leidende positie in dit terrein in onderzoek, theorie en praktijk. Ze presenteerden zich richting de kerken als bekwaam en behulpzaam voor mensen om spiritueel en emotioneel 'heel' te worden. Ze pretendeerden psychologie en theologie te integreren waarbij het beste van psychologie met Christelijke principes werd samengevoegd.

Eind jaren zestig werd de Rosemead School of Psychology opgericht door Clyde en Bruce Narramore. Opnieuw was de integratie van psychologie en theologie het uitgangspunt. Vele studenten van bekende Bijbelscholen gingen na hun theologische training daarnaar toe en namen het geleerde mee naar hun werkveld. In de jaren zeventig en tachtig kreeg de counseling beweging voet aan de grond door mensen als James Dobson (Focus on the family), H. Norman Wright, David Seamands en Gary Collins. Zelfhulpboeken overspoelden de markt en werden ook naar het Nederlands vertaald. Een ook in Nederland zeer bekende Christelijke psycholoog Dr. Larry Crabb schreef *The Basic Principles of Biblical Counseling* (1975) waarin een theoretische onderbouwing voor Christelijke counseling wordt gezocht. Ik kom in een vervolg artikel terug op zijn model en zal deze Bijbels duiden. Vele voorgangers, ook in Nederland, gebruikten de laatste psychologische inzichten in hun preken. Ze gingen uit van 'alle waarheid komt van God', dus ook de waarheid in de psychologie, die meer dan eens zou veranderen. Men schikte Psychologie onder Gods algemene genade. Dat is wel heel bijzonder als je de grondleggers Freud en Adler een beetje hebt bestudeerd. Een tegengeluid kwam van Dr. Jay E. Adams (*The Christian Counselors Manual*) die zowel een theologische als een postdoctorale psychologische opleiding had genoten.

Zijn kritiek stierf echter uit en het veelgelezen tijdschrift *Christianity Today* beweerde dat het een mythe is dat voorgangers in staat zijn om pastorale zorg te geven en dat het een feit is dat de meeste voorgangers maar een magere kennis hebben van gedragstherapie. Voorgangers mogen zich

bezighouden met het geestelijke in de relatie met God maar verandering van gedrag en onderlinge relaties is een serieuzere zaak die speciale aandacht vraagt van professionele counselors. Op academisch en op populair niveau werd de psychologie als een paard van Troje binnengereden in radio- en televisieprogramma's, boeken, conferenties, tijdschriften, opleidingsinstituten etc. In de Rooms Katholieke kerk speelde Han Fortman (6) een essentiële rol. Als theoloog benadrukte hij persoonlijke overgave aan God waarop geloofservaring volgde waarbij hij zich baseerde op Freud en de occult belaste psycholoog C. G. Jung. Hij schreef een boek *Als ziende de Onzienlijke*. Maar wie zag hij dan, want zowel Christus als Boeddha waren een projectie van het Zelf!

Het therapeutische evangelie

Ondanks waarschuwingen in de jaren negentig verspreide de counseling beweging via de megakerken als die van Rick Warren. In zijn boek over de doelgerichte gemeente schrijft hij dat 'iedere keer Christus mensen ontmoet in hun gekwetstheid, noden en behoeften'. En 'Jezus benaderde mensen altijd als een goed verkoper en begon met hun behoeften'. Door ontstond een therapeutisch evangelie en staan de behoeften van de mensen die samenkomen in de kerk centraal. Een subtiele verandering vond plaats in de prediking. Er werd niet meer gesproken over zonde en oordeel, want dat zou het evangelie niet aantrekkelijk maken. Is ons evangelie nog authentiek of is het synthetisch in de zin van een samensmelting van psychologie en Bijbelse leer? Mensen zijn eenzaam, ontmoedigd en niet succesvol. Het leven is zwaar en de toekomst is donker. De mensen worden dan tot Christus uitgenodigd die een glimlach op hun gezicht tovert. Als een kosmische psycholoog lost hij alle problemen voor je op. Onder het motto 'zingen maakt blij, zingen maakt vrij' moeten bezoekers voortdurend worden opgepept. Een fijne dienst is een dienst waar ik me goed voel. Aanbidding en eigentijdse muziek is dus gericht op mezelf en niet op Christus. De moderne 'feel-good' liederen hebben de oude liederen met Bijbelse teksten verdrongen. Huwelijksvoorbereidingscursussen zijn gericht om je geliefd te voelen en bij opvoedingscursussen staat het kind centraal. De Christelijke boekwinkels in Nederland staan vol met boeken die dit allemaal ondersteunen en alle grote Christelijke uitgevers doen eraan mee.

Conclusie eerste deel en wat nog volgt

In dit eerste deel heb ik het Bijbels fundament gelegd dat Bijbelse pastorale zorg alleen verleend kan worden aan iemand die een wedergeboren kind van God is. Als dat niet het geval is dan zal het Evangelie aan die persoon verkondigd moeten worden. Verder

heb ik het fundament en de bouwstenen die Freud en Adler gebruiken laten zien. Hun fundament is daarbij niet Christus, de hoeksteen, en hun bouwstenen staan tegenover de Bijbelse waarheden. Ik heb een kort overzicht gegeven hoe deze pastorale benadering binnengedrongen is in het denken van veel Christenen waardoor we in een ander, therapeutisch evangelie zijn terecht gekomen.

In het volgende artikel zal ik Abraham Maslov en Carl Rogers voor het voetlicht brengen alsmede de on-Bijbelse invloeden die verspreid zijn op het Christelijke erf door David Seamands, Larry Crabb en James Dobson.

Hij die naar het vlees verwekt was (Ezau) vervolgde hem (Izaäk) die naar de geest verwekt was, lezen we in Galaten 4:29. Zo vervolgt de psychologie de wedergeboren Christen die naar de Geest verwekt is. Daarom zegt Paulus ook dat we de slavin en haar zoon weg moeten sturen omdat in geen geval de (hemelse) erfenis gedeeld zal worden. Als uw geestelijke ogen geopend zijn begrijpt u wat ik bedoel. In het volgende artikel en met name aan het eind van deze reeks laat ik praktijk voorvallen zien hoe ik daarmee zelf omga.

Swawek van der Meer
Penningmeester
Bijbel & Onderwijs

1. www.bijbelsberaadmv.nl/agenda/najaarsconferentie-bijbels-pastoraat-in-bewogen-tijden/
2. www.bijbelonderwijs.nl/bijbel-en-onderwijs/de-klassieke-psycholoog-alfred-adler-1870-1937/
3. en.wikipedia.org/wiki/Paul_Vitz
4. archive.org/details/DavidBakanSigmundFreudAndTheJewishMysticalTradition
5. en.wikipedia.org/wiki/Selwyn_Hughes
6. nl.m.wikipedia.org/wiki/Han_Fortmann

A photograph of Astrid Bokhorst, a woman with short brown hair and glasses, wearing a dark sweater and a leopard-print scarf. She is standing in a forest with large trees, smiling and looking towards the camera.

Ik waardeer het als mensen mij eerlijk vragen of ik niet van mijn 'padje' af ben.

Steeds meer ziet Astrid Bokhorst (55, werkzaam bij de NPV) het als een geschenk: het gezag zoals God dat heeft bedoeld. Als je als vrouw vanuit liefde en gehoorzaamheid daarnaar leeft, is dat nuttig voor jezelf en de mensen om je heen. Astrid schreef er een boek over en gaat met lezingen over dit onderwerp door het land. Wat drijft haar? „Ik waardeer het als mensen mij eerlijk vragen of ik niet van mijn 'padje' af ben.”

„Al toen ik jong was, vond ik schrijven heel leuk,” vertelt Astrid. „Als kind heb ik een dik schrift volgeschreven. Mijn ouders vonden jammer dat ik dat verhaal niet bewaard heb. Toch was ik nooit concreet van plan om een boek te schrijven.

Ik ben al lange tijd geboeid door de Bijbelse gedachten over gezag en hoe dat samenhangt met mijn eigen leven als vrouw. Deze gedachtegang heeft zich verdiept toen ik in 2005 de Bijbel in chronologische volgorde ging lezen. Hierdoor waren het niet langer losse verhalen of teksten, maar is Gods heilsplan veel meer voor mij gaan leven. Daarbij zag ik ook hoe gezag, gehoorzaamheid en liefde daarin een rol spelen. Af en toe probeerde ik de inzichten die ik had opgedaan te delen met anderen, maar niet iedereen begreep me. Mensen vroegen me onder welke steen ik had gelegen of vonden dat mijn ideeën niet meer van deze tijd waren. Niet echt moedgevend dus.”

Bewijs

In 2021 ontmoette Astrid Evert Barten, toentertijd uitgever bij de *Banier*. „We wisselden wat van gedachten over het thema 'gezag in het leven van een vrouw'. Ik weet nog letterlijk dat hij zei: 'Ik hoor een nieuw boek aankomen'. Die opmerking raakte mij. Eindelijk was er iemand die iets wilde doen met de inzichten die mij hadden bemoedigd en tot een hoopvol mens hadden gemaakt, na al die stugge jaren waarin niemand

erop leek te wachten. Evert zag dat het me raakte en we hebben een vervolgspraak gemaakt. Hij stelde voor dat ik een opzet zou maken. Gelukkig bleek die goed te passen bij de wensen van de *Banier*. Zo vulden de hoofdstukken zich en was er een boek.

Het is bijzonder hoe snel dit proces is gegaan: precies een jaar na onze eerste afspraak was het boek klaar. Voor mij was dat een bewijs dat de inhoud van het boek gerijpt was in mijn hart. Het lag als het ware al klaar en op de tijd die de Heere ervoor koos, mocht ik het delen. Nog steeds vind ik het bijzonder dat mijn jarenlange ontdekkingstocht nu op papier staat.”

Eigen plek

Wat wil Astrid bereiken met haar boek? „Ik hoop dat vrouwen gaan nadenken over wat zij kunnen betekenen en wat hun roeping is in God grotere plan. Het gaat onder ons vaak over wat een vrouw wel of niet mag. We vergeten dan dat we als vrouwen dankbaar mogen zijn dat we toegerust worden voor onze eigen plek in het gezin, de kerk of de maatschappij. Laten we bedenken dat het gezag dat mannen hebben gekregen ook niet altijd makkelijk is. Je zult maar de eindverantwoordelijkheid thuis of in de kerk moeten dragen. Zowel mannen als vrouwen hebben Gods hulp heel hard nodig om in deze tijd en samenleving Gods goede bedoeling vorm te geven.

Voor mijzelf was het een worsteling wat ik met mijn leidinggevende capaciteiten als alleenstaande vrouw mocht en moest. Door de jaren heen heb ik geleerd dat ik in mag zetten wat God mij heeft toevertrouwd, maar dan wel binnen Zijn heilzame kaders.”

Praten

Naast een stuk toerusting ziet Astrid ook graag dat mensen door haar boek in gesprek gaan. „Hopelijk haalt het vragen onder het stof vandaan die we elkaar niet meer lijken te stellen. Welke christenen praten

met elkaar bijvoorbeeld nog over het waarom en het nut van gezag? Ik vraag weleens aan ouders: 'Vertel je je dochter wat het betekent om in deze wereld vrouw naar Gods bedoeling te zijn?' Meestal kijken ze me dan glazig aan. Toch is dit echt belangrijk, want in deze tijd kom je niet meer weg met een beroep op het verleden of de traditie.

Bij lezingen of workshops vragen mensen vaak naar een praktische invulling. Ik heb daar geen kant-en-klaar werkboek voor, maar ik lees wel in de Bijbel dat de Heere Jezus Zijn discipelen riep om bij Hem te zijn, vóór ze werden uitgezonden. In dat 'bij Hem en bij elkaar zijn' zit voor mij een levensles. Durven we ons leven, met alle vragen die we daarbij hebben, met elkaar te delen? De antwoorden van de wereld omringen ons overal en komen via de sociale media ieder moment ons leven binnen. Dan is het belangrijk dat wij thuis en in de kerk vertellen hoe God het heeft bedoeld. Niet vanuit een beperking, maar vanuit Zijn liefde."

Rode draad

In Astrids boek staan drie kernwoorden centraal: **gezag, liefde en gehoorzaamheid**. Die woorden horen voor haar bij elkaar. „God is het hoogste gezag en wij mogen Hem leren gehoorzamen. Maar gehoorzaamheid zonder liefde verwordt tot slavernij of machtsmisbruik. Toen ik de Bijbel chronologisch doorlas, ontdekte ik dat gezag als een rode draad door Gods heilsplan geweven is. Voor mij is 'gezag' daarom geen vies woord meer, maar een geschenk en een bescherming. In het tweede deel van mijn boek werk ik deze Bijbelse lijn uit in meer praktische hoofdstukken. Het mooiste wat we een ander kunnen geven, is onszelf en onze tijd. Deel je vragen en je leven met de Heere en vul je tijd niet met tijdelijke zaken zoals de laatste mode of interieurs. Ik denk dat we daarin sterk tekortschieten."

Eerlijk

Hoe past Astrid dit op zichzelf toe? „Het is een proces met vallen en opstaan. Als ik aangeef dat de Heere de hoogste prioriteit in mijn leven heeft, moet ik natuurlijk wel tijd in mijn programma inruimen om op de Bron aangesloten te blijven. Ook probeer ik bewust ruimte in te plannen om mijn leven te delen met andere vrouwen en om elkaar vragen te stellen. In de huidige tijdgeest laat je elkaar zo veel mogelijk vrij, maar dat werkt alleen maar destructief. Ik waardeer het juist als mensen eerlijk tegen mij zeggen: 'Astrid, ben jij niet van je padje af?' Heel lang heb ik zelf een vriendin gehad die mij zulke vragen durfde te stellen, Marry. Na haar overlijden heb ik de Heere lang gebeden om een nieuwe Marry. Totdat de Heere mij liet zien dat ik ook zelf een Marry voor anderen kan zijn.

Ik geloof dat de Heere zelf daarvoor jonge vrouwen op mijn pad brengt. Vaak gebeurt het zomaar door bij een eerste ontmoeting belangstellende vragen te stellen. Daarna spreken we dan af om samen te wandelen of koffie te drinken. Het zijn allemaal manieren om op een laagdrempelige manier met elkaar aan de praat te raken. Ik merk dat het in een behoefte voorziet van de generatie onder mij."

Spiegel

Om zich heen ziet Astrid veel vrouwen worstelen met hun rol binnen het huwelijk. „Dat begrijp ik, al wil ik als ongetrouwde vrouw op dit gebied voorzichtig zijn. Het wereldse gelijkheidsdenken zit in ons allemaal. Hoe laat je dan zien dat er een verschil is met de samenleving? Neem daarbij de drukte van het dagelijkse leven. Het tempo ligt veel hoger dan tientallen jaren geleden en we krijgen heel veel input via de telefoon en computer. Als dan ook nog eens het gezinsinkomen onder druk komt te staan, is het echt lastig om je Bijbelse rol op een goede manier uit te leven.

Ik zeg daarom niet dat getrouwde vrouwen alle dagen thuis horen te zijn en ik benadruk in mijn lezingen dat het geen eenvoudige tijd is. Maar ik wil alle vrouwen een spiegel voorhouden. Durven we nog keuzes te maken die gegrond zijn op Gods Woord? Wat is het ons waard om de Bijbelse rolverdeling vorm te geven? Doen we niet ongemerkt mee aan de hoge levensstandaard die steeds meer gewoon lijkt in de gereformeerde gezindte? Die vragen gelden dus ook voor mij en andere ongetrouwde vrouwen. Ook wij moeten bewust keuzes maken als het gaat over het besteden van onze tijd en inrichten van ons huis. Ik vraag mezelf regelmatig af in hoeverre ik echt beschikbaar wil zijn voor de ander. Dat gaat dan niet alleen over een pannetje soep aan de deur afgeven, maar echt mijn leven delen met anderen, op een manier die me wat kost aan tijd, rust en privacy."

Openheid

Astrid heeft geprobeerd zich in haar boek kwetsbaar op te stellen, vertelt ze. „Zo kunnen andere vrouwen ook mijn vragen en worstelingen kunnen lezen. Er zijn genoeg boeken die ons vertellen hoe het moet, maar dat is vaak niet de werkelijkheid.

Ik pleit voor meer openheid in de gereformeerde gezindte. Waar zijn we bang voor? Het verbaast me weleens dat mensen zo veel foto's delen op sociale media, maar in een gesprek wegstijven als je te persoonlijke vragen stelt. De Bijbel staat vol met mensen die leren, groeien en ook falen. Toch kijkt God naar deze mensen om, zegent ze en gebruikt ze in Zijn plannen."

Astrid heeft geen kant-en-klaar antwoord op de vraag of het bij deze pennenvrucht blijft. Lachend geeft ze aan: „Het verschilt per week wat ik hierop ant-

woord. Ik kan enorm genieten van lezingen houden en de contacten met de vrouwen. Op die momenten denk ik: wat mooi als ik hier mijn werk van zou kunnen maken. Ik merk dat mijn baan ordening aan mijn leven geeft, maar op de bodem van mijn hart liggen nog wel wat onderwerpen waar ik wat mee zou willen. Ik ga ontdekken welke wegen geopend worden. Dat geeft ontspanning en hoop voor de toekomst.”

Dit artikel verscheen in de GezinsGids van 18 mei 2023 en is met toestemming overgenomen. Tekst P.J.A. van Nederpelt; beeld Anneke Vat-Pul

Het boek is te koop bij de Christelijke boekwinkel of rechtstreeks bij de Banier: www.debanier.nl/hoopvol-vrouw-zijn

Kun je Gods wil kennen in een postmoderne tijd?

Bible Time / Christianity / Listen on Apple Podcasts

Woensdag 20 maart sprak Dr. Benno Zuiddam bij de jaarvergadering van de Confessionele Beweging in Friesland. Hij besprak daar de grote veranderingen die zich de afgelopen tijd voltrokken hebben in de Nederlandse samenleving, en de verwarring die dit veroorzaakt, ook bij christenen. Hij analyseert hoe we in deze situatie terecht gekomen zijn. Welke verschuivingen in ons denken hebben daartoe geleid?

Hij gaat in op het veranderde denken over:

- a) goed en kwaad
- b) het materialistisch wereldbeeld
- c) het autonome mensbeeld
- d) waarheidsbegrip
- e) openbaringsbegrip

De spreker doceert Ethiek aan de VU te Amsterdam. Het goede nieuws is dat verankering in echte waarheid en heilzame ethiek ook in een postmoderne tijd mogelijk is. De sleutel hiertoe vinden we in het getuigenis van de kerkelijke gemeente. Hoe dat in zijn werk gaat? Ontdek het en luister mee naar de podcast:

<https://podcasts.apple.com/au/podcast/kun-je-gods-wil-kennen-in-een-postmoderne-tijd/id1363402400?i=1000649895051>

Klassiek gezin

Sharon James onderstreept de grote betekenis van het gezin, bestaande uit een vader en een moeder die elkaar trouw zijn. De ideologie van seksuele vrijheid ondermijnt het klassiek gezin. Altijd zijn kinderen van deze ontwikkeling de dupe. Hier blijkt de **maatschappelijke relevantie van de Bijbelse visie op de wereld en de mens**. Ook blijkt hoe ontwrichtend het loslaten is van die visie. Veelzeggend is dat het overgrote deel van de jongeren die ontsporen, uit gebroken gezinnen afkomstig is.

Haar boek is een krachtige aansporing om onbeschaamd voor de Bijbelse boodschap uit te komen. Dit betreft alle thema's: van schepping, zondeval, verzoening, verlossing, en de betekenis daarvan zowel persoonlijk als voor alle levensverbanden. **De ideologie waartegen zij zich keert, beïnvloedt ook het denken van christenen en dringt kerken binnen.**

Een ideologie gebaseerd op leugen overwin je alleen door waarheid. Als christenen weten wij waar wij die waarheid kunnen vinden. Laat die waarheid ons leven stempelen en laten we die waarheid ook onbeschroomd belijden.

Zonder anderen uit te sluiten zou ik vooral middelbare scholieren willen zeggen: laat dit boek niet ongelezen.

Dit is een gedeelte van een boekbespreking van het boek *Leugens en Waarheid* van Sharon James door dr. Piet de Vries. De hele boekbespreking en waar het boek te bestellen is te vinden via de volgende link:

www.bijbelsberaadmv.nl/2024/03/21/recensie-leugens-en-waarheid

Sharon James spreekt op 26 juni in Nederland. We zullen u binnenkort hier verder over berichten.

VERBERG JE LAMP NIET ONDER DE KORENMAAT...

Laat jouw licht voor altijd schijnen!

WAT ZEGT DE BIJBEL ONS OVER LICHT?

Licht is verbonden met waarheid, met zuiverheid, met openheid, met schoonheid. Licht en duisternis, dag en nacht staan symbool voor leven en dood, voor het goddelijke en het kwade, licht geeft zekerheid, Het licht brengt niets dan goedheid voort en gerechtigheid en waarheid. (Efeze 5:9) God is Licht en er is in Hem geen spoor van duisternis. (1 Johannes 1:5-7) Hij openbaart diepe en verborgen dingen, Hij weet wat in het duister is, want het licht woont bij Hem (Daniël 2:22).

God roept ons op om Zijn licht te verspreiden. Ik heb er dan ook heel veel moeite mee waarom steeds meer kerken hun diensten houden in het donker. Misschien beschrijft dit wel jouw kerk. Mozaïek0548 in Rijssen heeft ervoor gekozen om hun zondagse diensten in discotheek Lucky te houden. Gekker moet het toch niet worden, dacht ik. Maar zij zien deze plek als een eigentijdse plek waar het als een thuis voelt om samen kerk te kunnen zijn, om God uit te nodigen in hun midden! Zal God op hun uitnodiging ingaan vraag ik mijzelf af? Wat denk je zelf? Zou jij je 'thuis' voelen in een kerk waar het te donker is om je Bijbel te kunnen lezen? Waar geen daglicht is dan de enige felle lichten die schijnen op het podium.

Zowel hun slogan: 'Je bent welkom zoals je bent en je mag zijn wie je werkelijk bent', als de naam Mozaïek roept bij mij veel weerstand op. Ik citeer: *"Wij zijn een kunstwerk van gebrokenheid en Jezus is de Kunstenaar. Hij maakt van ons succes en onze puinhoop, ons geloof en onze twijfel een fantastisch mooi kunstwerk: een mozaïek."* Laten we bij het Woord blijven. We zijn geen 'kunstwerk van gebrokenheid', we hebben geen 'kunstenaar' nodig die van ons succes, van onze puinhoop, van ons geloof en twijfel een fantastisch mooi kunstwerk wil maken? We zijn zondaars en wat we nodig hebben is een **Redder**, een **Verlosser** die ons wil verlossen van onze zonden. Niet om een mooi mozaïek voor Hem te worden, maar om **gelijkvormig** te worden aan het beeld van Zijn Zoon Jezus Christus. (Romeinen 8:29) Helaas zien we hier niets van terug bij de beschrijving van de Mozaïek kerk.

Waarom wil men tijdens de dienst in het donker zitten waar je je Bijbel niet eens kunt lezen. Ik begrijp hier eerlijk gezegd helemaal niets van. We zien steeds meer kerken die bezig zijn met entertainment, met eigentijdse muziek waarbij veel lichteffecten worden gebruikt. En dit alles om hun leden het naar hun zin te maken. Het gevoel en de sfeer is belangrijker geworden dan Gods Woord.

Paulus waarschuwt ons om niet gelijkvormig te worden aan deze wereld, (Romeinen 12:2) Jezus zegt:

*"Als het zout zijn kracht verliest,
dan heeft het geen nut meer."
(Mattheüs 5:13)*

Het kenmerk van zout is dat het bederven tegengaat. Voor een kind van God betekent dit dat hij niet toegeeft aan de wereldse invloeden. We zullen absoluut onze kracht verliezen, wanneer we in onze samenkomsten steeds meer op de wereld gaan lijken. Wanneer niet het Woord maar het gevoel op de eerste plaats komt te staan. Onze lampen zullen niet of nauwelijks Zijn Licht meer verspreiden. De wereld is in een snelvaart aan het veranderen daarom des te meer om waakzaam te blijven. **Wandel in Zijn Licht leef vanuit Zijn Woord. Zonder Zijn Woord zul je het niet redden!** (Psalm 119:105)

Tjitske Meijer

CONTEMPLATIEF GEBED

geworteld in een heidense
opvatting over God

Contemplatief gebed vindt zijn weg steeds meer in de evangelische kerken. Het is ook onder andere benamingen bekend: luisterend bidden (Leanne Payne); het Jezus gebed of het "centrerend bidden". Het declaratieve gebed van de Nieuwe Apostolische Reformatie is ook een vorm van contemplatief gebed, als ook het doeltreffend bidden van Lee E. Thomas. De Latijnse benaming van de contemplatie: Lectio Divina. In al zijn verschijningsvormen is het contemplatieve gebed een vorm van gebed waarbij de ervaring of beleving belangrijk is. Het is dus gericht op de menselijke inspanning. Maar nog erger: het is geworteld in een heidense, niet-christelijke opvatting over God.

Het onderstaande artikel verscheen op de website van Lighthouse Trails Research en is vertaald door Irene Matzken. (Bron: www.lighthouse Trails Research.com/blog/the-desert-fathers-borrowing-from-the-east-3)

Oorsprong

De oorsprong van een methodiek is een belangrijk onderdeel in de beoordeling ervan. Dit artikel geeft duidelijk weer waar deze contemplatieve beweging nu echt is begonnen en vooral onder welke invloeden. Ook zien we dat het beginnende christendom sterk werd geïnfilterd door het oosterse mystieke denken.

De woestijnvaders - Lenen uit het Oosten

De katholieke priester William Shannon legde in zijn boek *Seeds of Peace* het menselijke dilemma als volgt uit: *Deze vergeetachtigheid, van onze eenheid met God, is niet alleen een persoonlijke ervaring, het is de gezamenlijke ervaring van de mensheid. Dit is inderdaad een manier om de erfzonde te begrijpen. We zijn in God, maar we schijnen het niet te weten. We zijn in het paradijs, maar we beseffen het niet.*¹

Shannon's gezichtspunt beschrijft het fundamentele onderliggende wereldbeeld van de contemplatieve gebedsbeweging in zijn geheel. Soortgelijke citaten zijn te vinden in vrijwel alle boeken die door contemplatieve auteurs zijn geschreven. Een hindoeïstische goeroe of een zenboeddhistische meester zou dezelfde verklaring geven. Deze conclusie wordt volkomen logisch wanneer we de wortels van het

contemplatief gebed nagaan. Laten we eens kijken naar het begin van deze praktijk. In de vroege middeleeuwen leefde er een groep kluizenaars in de wildernisgebieden van het Midden-Oosten. Ze staan in de geschiedenis bekend als de Woestijnvaders. Ze woonden in kleine geïsoleerde gemeenschappen met het doel hun leven volledig aan God te wijden zonder afleiding. De contemplatieve beweging vindt zijn oorsprong bij deze monniken die de mantra als gebedsinstrument promootten. Een meditatiegeleerde legde dit verband toen hij zei: *De meditatiepraktijken en leefregels van deze vroegste christelijke monniken vertonen sterke overeenkomsten met die van hun hindoeïstische en boeddhistische ascetische broeders in verschillende rijken in het oosten ... de meditatieve technieken die ze gebruikten om hun God te vinden, suggereren ofwel een ontlening aan het Oosten of een spontane herontdekking.*²

Veel van de woestijnvaders zochten in hun ijver God gewoon proefondervindelijk. Een vooraanstaande contemplatieve gebedsleraar erkende openhartig de lukrake manier waarop de woestijnvaders hun praktijken verwierven: *Het was een tijd van grote experimenten met spirituele methoden. Er werden veel verschillende soorten disciplines uitgetoetst, waarvan sommige te hard of extreem zijn voor mensen van vandaag. Ze hebben veel verschillende gebedsmethoden bedacht en onderzocht.*³

Pogingen om God te bereiken door middel van occulte mystieke praktijken garanderen onheil. De woestijnvaders van Egypte bevonden zich in die tijd

Origenus – De schrift als sacrament zocht naar 'hogere wijsheid'

op een bijzonder gevaarlijke locatie om rond te tasten naar innovatieve benaderingen van God, want zoals een theoloog opmerkte: *De ontwikkeling van christelijke meditatieve disciplines had in Egypte moeten beginnen, omdat veel van de intellectuele, filosofische en theologische basis van de beoefening*

*van meditatie in het christendom ook voortkomt uit de theologie van het Helleense en Romeinse Egypte. Dit is belangrijk omdat de christelijke theologie in Alexandrië het meeste contact had met de verschillende gnostische speculaties die volgens veel geleerden hun wortels hebben in het Oosten, mogelijk in India.*⁴

Daarom geloofden de woestijnvaders dat zolang het verlangen naar God oprecht was, alles kon worden gebruikt om God te bereiken. Als een methode voor de hindoes werkte om hun goden te bereiken, dan konden christelijke mantra's worden gebruikt om Jezus te bereiken. Een huidige beoefenaar en promotor van het mystieke gebed van de woestijnvaders herhaalt nog steeds de logische formuleringen van zijn mystieke voorouders: *In de bredere oecumene van de Geest die vandaag voor ons wordt geopend, moeten we nederig de lessen van bepaalde oosterse religies aanvaarden. ... Wat een bepaalde praktijk christelijk maakt, is niet de bron, maar de bedoeling ervan. ... Dit is belangrijk om te onthouden in het licht van die christenen die zouden proberen onze geestelijke hulpbronnen te verarmen door ze te eng te definiëren. Als wij de menselijke familie in Gods geest als één beschouwen, dan is deze historische kruisbestuiving niet verwonderlijk. ... Selectieve aandacht voor oosterse spirituele praktijken kan een grote hulp zijn voor een volledig belichaamd christelijk leven.*⁵

Begrijpt u de redenering hier? Niet-christelijke bronnen, als wegen naar spirituele groei, zijn volkomen legitiem in het christelijke leven, en als christenen hun christendom alleen praktiseren op basis van de Bijbel, zullen ze in feite hun spiritualiteit verarmen. Dit was de gedachte van de woestijnvaders. Het resultaat is dat we nu contemplatief gebed hebben. Jezus sprak hierover toen hij Zijn discipelen waarschuwde:

**En wanneer gij bidt,
gebruik dan geen ijdele herhalingen,
zoals de heidenen doen.
(Mattheüs 6:7)**

Het zou duidelijk moeten zijn dat mantra-meditatie of gebed met het heilige woord kwalificeert als "ijdele herhaling" en duidelijk past bij een nauwkeurige beschrijving van het punt dat Jezus maakte. Maar desondanks hebben vertrouwde evangelische christenen vaak verklaard dat christelijke mystiek anders is dan andere vormen van mystiek (zoals oosters of occultisme) omdat het gericht is op Jezus Christus.

Deze logica klinkt op het eerste gezicht misschien geloofwaardig, maar christenen moeten zichzelf een heel eenvoudige en fundamentele vraag stellen: wat maakt een praktijk echt christelijk? Het antwoord ligt voor de hand: keurt het Nieuwe Testament het goed? Heeft Christus ons niet door Zijn Woord geleerd om in geloof te bidden in Zijn naam en volgens Zijn wil? Heeft Hij iets weggelaten? Zou Jezus de volledige waarheid voor Zijn ware volgelingen verbergen? Nooit!

God begrijpt deze waarheid en heeft in Zijn Woord verklaard dat Hij het niet aan goedbedoelend, maar zondige mensen overlaat om hun eigen christendom opnieuw uit te vinden. Wanneer christenen Gods instructies negeren om Hem te volgen, leren ze uiteindelijk de weg van de heidenen. Israël heeft dit talloze keren gedaan. Het is gewoon de menselijke natuur.

Het verhaal van Kaïn en Abel is een klassiek bijbels voorbeeld van geestelijk ongeloof. Beide zonen van Adam wilden God behagen, maar Kaïn besloot dat hij zou experimenteren met zijn eigen methode om vroom te zijn. Kaïn moet bij zichzelf hebben geredeneerd: "Misschien houdt God meer van fruit of graan dan van een dood dier. Het is niet zo vies. Het stinkt minder. Hé, ik denk dat ik het ga proberen!" Zoals u weet, was God niet in het minst onder de indruk van Kaïns poging om zijn eigen benadering te creëren om God te behagen. De Heer maakte Kaïn duidelijk dat Gods gunst op hem zou rusten als hij deed wat juist is, niet alleen wat voor God bedoeld was of op God gericht was.

In veel opzichten leken de woestijnvaders op Kaïn: ze wilden graag behagen, maar waren niet bereid om naar de instructies van de Heer te luisteren en het goede te doen. Men kan hen niet verwijten dat zij niet toegewijd waren, maar men kan hen zeker verwijten dat zij geen onderscheidingsvermogen hadden.

1. William Shannon, *Seeds of Peace*, p. 66.
2. Daniel Goleman, *The Meditative Mind*, 1988, p.53.
3. Ken Kaisch, *Finding God*, p.191.
4. Father William Teska, *Meditation in Christianity*, p.65.
5. Tilden Edwards, *Living in the Presence*, Acknowledgement page.

BIJBEL ONDERWIJS IN DE BIJLMER

Wat? Gaan jullie daar naar toe? Ja dat deden we. Nu alweer bijna 31 jaar geleden. Een stap waarvan we tot op heden geen spijt gehad hebben. Makkelijk? Nee, dat zeker niet...

Vanuit betrokkenheid bij kinderevangelisatiewerk in onze woonplaats Arnhem, groeide het verlangen om hier meer tijd en aandacht voor vrij te kunnen maken. Een tijd van bidden en het zoeken naar Gods wil hierin, volgde. In 1990 kwamen omstandigheden en aanwijzingen vanuit gespreken met diverse mensen bij elkaar. Een gedegen opleiding volgen om fulltime gericht Bijbels onderwijs te kunnen geven in clubverband, waren daarvoor een eerste vereiste. We konden in september van dat jaar de leider-schapstraining van de internationale organisatie 'Child Evangelism Fellowship' (in Nederland bekend als IKEG) gaan volgen.

Europese hoofdkantoor in Zwitserland.

Er volgde een ingrijpende verandering voor ons hele gezin: met 3 kinderen in de basisschoolleeftijd wonen en studeren op het Europese hoofdkantoor in Zwitserland. Het werd daar een tijd die we geen van allen hadden willen missen! Het vormen van een vriendenkring die ons financieel wilde ondersteunen, kwam verbazend snel tot stand. Gaan leven van giften was best spannend! We ervoeren in dit hele proces de bijzondere leiding van de Heer.

Tijdens de studie diende de vraag zich aan waar de Heer ons wilde gebruiken. Opnieuw een punt waarin we uitdrukkelijk Gods wil zochten. We wilden daar zijn waarheen Hij ons wilde zenden. Daar alleen zouden we Zijn wijsheid en zegen kunnen ervaren... Ook op die vraag kwam een antwoord.

Zo volgde in augustus 1993 de verhuizing van een groot huis aan de Rijn naar een flat in de Bijlmer op de vierde verdieping. De oudste twee kinderen kwamen terecht op het Pieter Nieuwland college. Vol-

gens een zuster die goed op de hoogte was, één van de weinige middelbare scholen waar geen drugs en wapens verhandeld werden. Onze jongste dochter vond, op advies van br. Matzken, een plekje op de evangelische basisschool 'de Morgenster'. Volgens hem de enige basisschool in Amsterdam-zuidoost die geen pact met de duivel had gesloten, zoals de oecumenische scholen aldaar! In oktober dat jaar werden we verblijd met de geboorte van nog een zoon. Het was passen en meten in onze flat, toch waren we dankbaar voor de plek die we ervoerden als van de Heer gekregen.

Het eerste wat van start ging was een gebedsgroep. Door gespreken met de deelnemers daarvan uit de directe omgeving, leerden we hoe het leven in de Bijlmer eraan toe ging. We hebben als gezin stuk voor stuk met de rauwe kanten van de Bijlmer te maken gekregen. Diefstal, berovingen en bedreiging bleven ons net als de andere bewoners in deze wijk niet bespaard. Toch ervoeren we met elkaar dat ondanks hele nare gebeurtenissen, dit onze plek was.

In december 1993 raakten we bij de eerste kinderbijbelclub betrokken nog wel in de flat Kruitberg. Deze club was ontstaan net voor de ramp met het El Al vliegtuig in 1992. Door bezoekwerk aan diverse gemeenten in de Bijlmer, en dat zijn er heel wat, begon het kinderwerk zich uit te breiden. Ook het verstrekken van materiaal kwam snel van de grond. In de migrantenkerken was kinderwerk nauwelijks in beeld. Werken met visuele hulpmiddelen was voor velen een nieuw terrein. "Hoe ga je daarmee om?", was de vraag die ook al snel boven kwam drijven. Dat resulteerde in een cursus kinderwerk waarbij we hulp kregen van IKEG collega's uit Apeldoorn. Er zijn er nog velen gevolgd in de loop der jaren!

Door de cursussen leerden we weer nieuwe leiders/sters kennen waarmee we naast zondagsschoolwerk ook doordeweekse club konden organiseren. Die werden heel eenvoudig gehouden bij christenfamilies in huis. Soms een beetje dringen, maar heel gezellig. De allermooiste momenten waren die

wanneer een kind met de vraag kwam hoe hij of zij bij de Here Jezus kon gaan horen. Een kind bij de hand te mogen nemen en tot Hem te leiden, was en

is iets waarvan je stil en klein wordt. Heel bijzonder hoe we kinderen mochten zien veranderen en hoe ze op hun beurt ook weer gingen getuigen van hun Redder en Verlosser!

Door Gods genade en toegewijde clubleiding, mochten we meemaken dat er 6 clubs per week gehouden konden worden! Echte “doelgroepkids” zoals we ze noemden. Er zijn heel wat (kinder)Bijbels de deur uit gegaan. Mooi om te zien hoe ze als een ware schat in ontvangst genomen werden. Schaduwkant in het clubwerk is de vrijblijvendheid. Kinderen komen een aantal keren en verdwijnen dan soms weer. Sommigen komen na verloop van tijd weer terug, anderen zie je helemaal niet meer. Wekelijks hebben we eindeloos veel uitnodigingen uitgedeeld bij de diverse scholen en op andere plekken in het openbare domein. Er zijn families die er waarschijnlijk hun kamer mee konden behangen...

In 2000 hebben we ons losgemaakt van het IKEG en zijn als zelfstandige stichting, onder de naam *Evan-gelie voor kinderen* verder gegaan. Vanuit het clubwerk kwam het organiseren van een kamp in beeld. Vanaf 2002 sloten we het clubseizoen af met een driedaags kamp. Een enorme organisatie, die ons heel wat hoofdbrekens gegeven heeft. Soms bleef het tot net voor vertrek onduidelijk of een kind wel of niet mee mocht. Allerhande thema's passeerden de revue. Het kamp dat de dag na de kroning van Koning Willem-Alexander van start ging, spant daarbij de kroon! Op allerlei manieren konden we het verweven in het programma, zeker in de Bijbellessen: wie is de Koning van jouw harten leven?!

Elk jaar, aan het eind van de zomervakantie, was het tijd voor de vijfdaagse Vakantie-Bijbel-Club in de openlucht. Een prachtige gelegenheid om nieuwe kinderen uit te nodigen voor het nieuwe seizoen.

“Wat deden jullie dan als er geen club was?”, werd weleens gevraagd. Tussen de bedrijven door schreven we nieuwe lessen, of pasten bestaand materiaal

aan voor de kids. Erg veel van het kant en klare materiaal was nogal eens boven het niveau van onze kinderen. De Bijbelse waarheden met betrekking tot de liefde van de Here Jezus, maar ook het onderwijs over zonde en genade, mochten daar niet onder lijden... Leidend was daarbij de gedachte: ‘wat hebben ze nodig’ niet alleen maar: ‘wat vinden ze leuk?’ Dit evenals bijpassende Bijbelteksten werken we visueel uit en niet te vergeten de diverse knutselwerkjes! Bestellingen verwerken, boekhouding doen en huis-houdelijkwerk vulden de overige gaatjes.

Nu zijn we inmiddels beiden gepensioneerd en mogen we het werk overdragen aan de jongere generatie. We zijn er de Heer zó dankbaar voor dat, wat Hij ons in handen gaf, door anderen weer verder uitgedragen mag worden. Terugkijkend op al die jaren kinderwerk, zijn we intens dankbaar. We mochten Gods Woord delen met zoveel kinderen! Dankbaar ook dat we volwassenen verder konden helpen in hun bediening met kinderen. De Heer heeft voorzien in al die jaren, het heeft ons nooit aan iets ontbroken.

Alle lof en eer aan onze God!

**Uw broeder en zuster in de Heer,
Ed en Nel Huisman**

Godsdienstonderwijs voor Suriname

Stichting Bijbel & Onderwijs introduceert samen met haar Surinaamse partner Stichting 2Care4People de godsdienst methode Bijbel in de Basis op de scholen van de EBG (Evangelische Broedergemeente) in Suriname.

Op dit moment hebben deze scholen al een aantal jaren geen echte godsdienst methode om uit les te geven en de docenten proberen zelf iets te bedenken waardoor er geen eenheid in lesstof is. De methode Bijbel in de Basis in 30 jaar geleden voor de Nederlandse scholen ontwikkeld, maar is nu niet meer in gebruik. Door de werkboeken aan te passen aan de Surinaamse cultuur, kan deze methode nog prima worden gebruikt op deze scholen.

Bijbel in de Basis helpt de docenten de kinderen een grondige bijbelkennis te geven. Ook leren de kinderen wegwijs worden in de Bijbel door het zelf opzoeken, lezen en beantwoorden van vragen.

Wij hopen het onderwijs hierin te ondersteunen: aanpassingen en druk van de werkboeken, begeleiden van docenten in deze methode en een Bijbel voor ieder kind.

Helpt u mee!!

Stichting Bijbel & Onderwijs

Bankrekeningnummer:

NL67INGB0000824575

o.v.v.: Onderwijs Suriname

